

SVEUČILIŠTE U ZAGREBU
EDUKACIJSKO - REHABILITACIJSKI FAKULTET

Agencija za odgoj i obrazovanje

**Katehetska jesenska
škola**

Učenici s teškoćama u razvoju u procesu učenja u nastavi vjeronauka

Ana-Marija Bohaček

15. listopada 2021.

Sadržaj

1. Atipična razvojna krivulja kod djece - IT i PSA
2. Kako djeca s teškoćama u razvoju doživljavaju svijet oko sebe?
3. Koje strategije u razredu pomažu djeci s teškoćama u razvoju?
4. Što sa nepoželjnim ponašanjima?
5. "Supermoć" vjeronauka!

Uredan i „neuredan” razvoj

„omjer” postignuća u različitim razvojnim područjima:

Motoričke sposobnosti

Kognitivni razvoj

Jezično govorni razvoj

Senzorička obrada

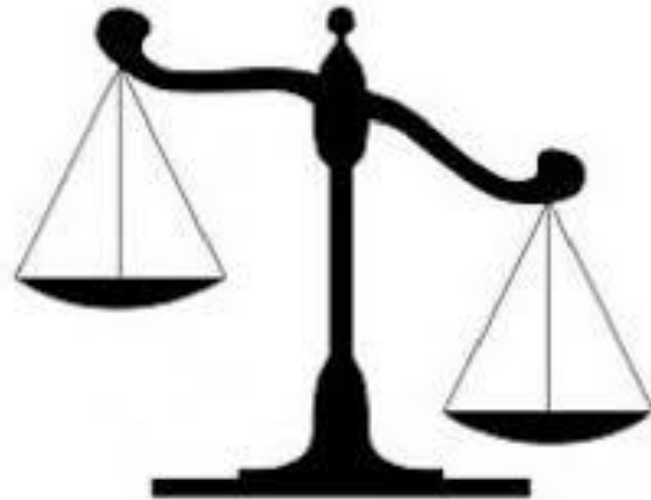
Socijalne vještine

Komunikacija

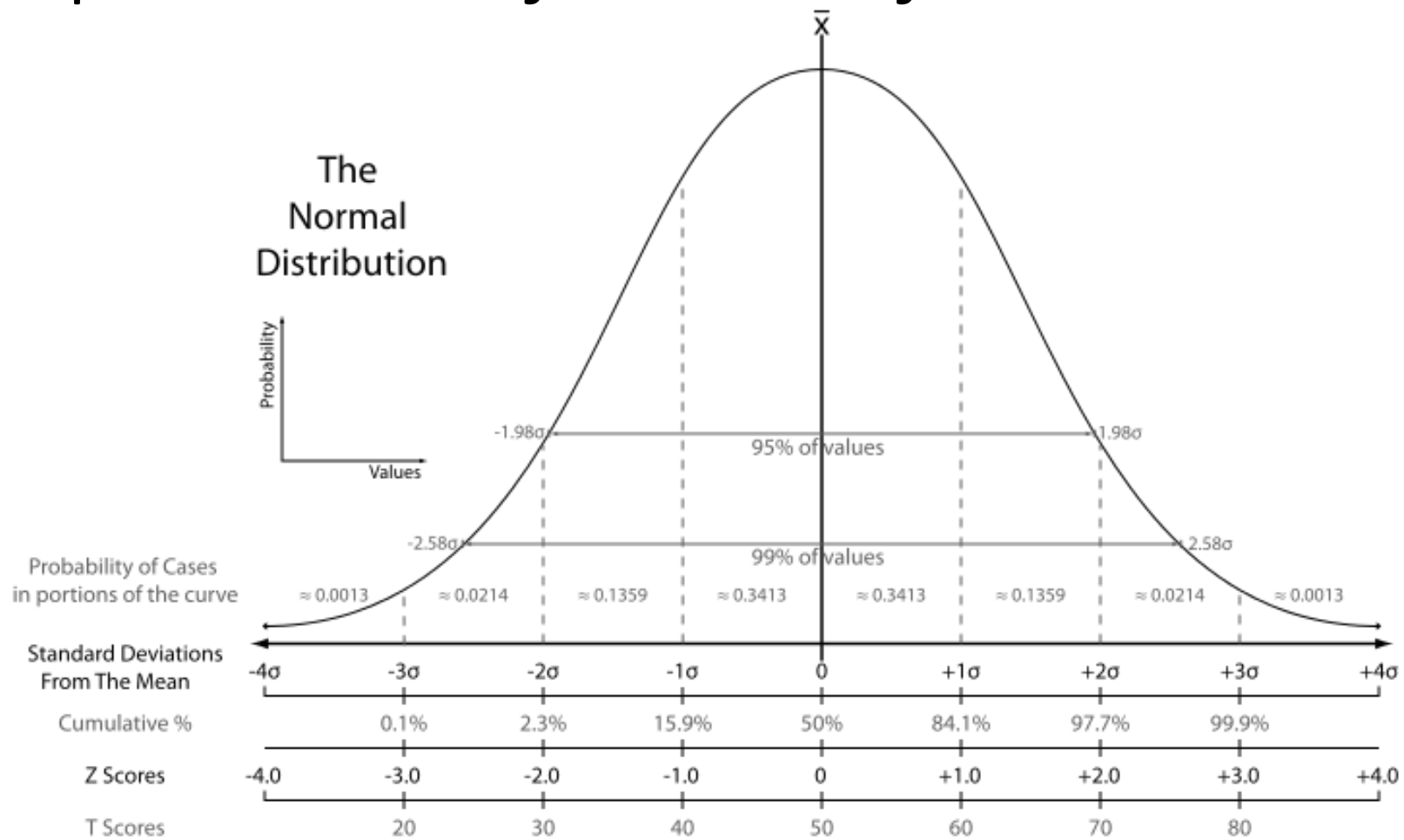
Pažnja

Emocionalan razvoj

Vještine svakodnevnog života

Atipična razvojna krivulja

Etiologija teškoća u razvoju

Prema vremenu nastajanja:

Prenatalno razdoblje

Od začeća do poroda (kromosomski poremećaji, sindromi, posljedice nepovoljnog utjecaja okoline (alkohol, droga.)...)

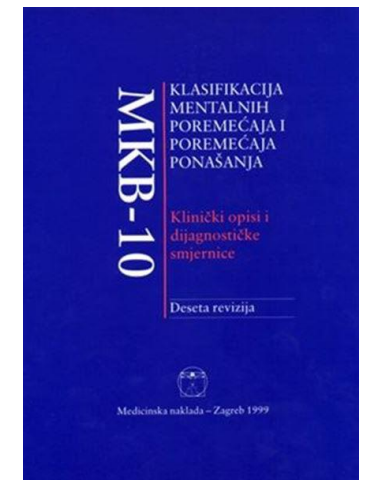
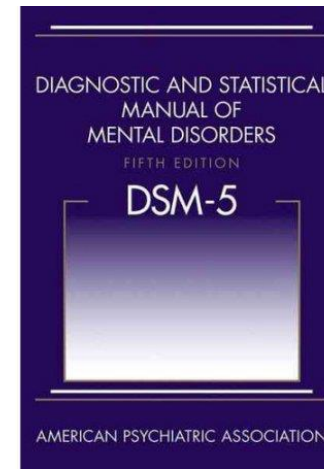
Perinatalno razdoblje

Od početka do završetka poroda – intrauterini poremećaji (placenta previa kod majke), neonatalni poremećaji (krvarenje, hipoksija...)

Postnatalno razdoblje

Od poroda do 18 godine – infekcije, toksično metabolički poremećaji, povrede glave, degenerativni poremećaji

Klasifikacija teškoća u razvoju

Pravilnik o osnovnoškolskom i srednjoškolskom odgoju i obrazovanju učenika s teškoćama u razvoju (NN 24-150, 510, 4.03. 2015)

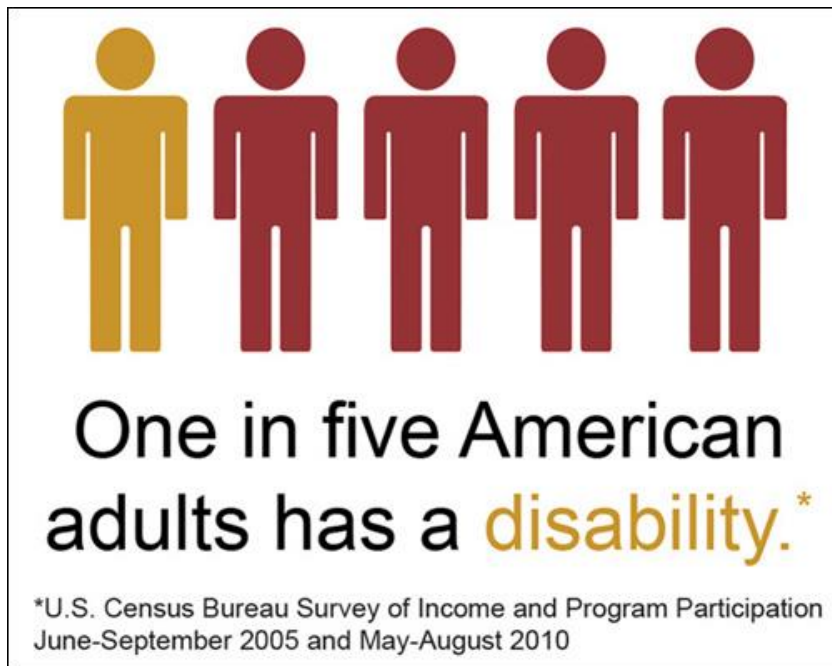
ORIJENTACIJSKA LISTA VRSTA TEŠKOĆA

Skupine vrsta teškoća su:

1. Oštećenja vida
2. Oštećenja sluha
3. Oštećenja jezično-govorne-glasovne komunikacije i specifične teškoće u učenju
4. Oštećenja organa i organskih sustava
5. Intelektualne teškoće
6. Poremećaji u ponašanju i oštećenja mentalnog zdravlja
7. Postojanje više vrsta teškoća u psihofizičkom razvoju.

Brojke

- 15% ukupne populacije EU su osobe s invaliditetom (European Disability Forum)
- 1 od 4 europljana ima u svojoj obitelji osobu s invaliditetom

Prevalencija

Identified Prevalence of Autism Spectrum Disorder

ADDM Network 2000-2010
Combining Data from All Sites

Surveillance Year	Birth Year	Number of ADDM Sites Reporting	Prevalence per 1,000 Children (Range)	This is about 1 in X children...
2000	1992	6	6.7 (4.3 - 9.8)	1 in 150
2002	1994	14	6.6 (3.3 - 10.6)	1 in 150
2004	1996	8	8.0 (4.6 - 9.8)	1 in 125
2006	1998	11	9.0 (4.2 - 12.1)	1 in 110
2008	2000	14	11.3 (4.8 - 21.2)	1 in 88
2010	2002	11	14.7 (14.3 - 15.1)	1 in 68

NPR. učestalost poremećaja iz autističnog spektra

1 : 68

Centers for Disease Control and Prevention
CDC 24/7: Saving Lives, Protecting People™

1 : 200 Aspergerov sindrom

VS.

BROJ ZABRINUTIH RODITELJA, ODGAJATELJA, UČITELJA

Intelektualne teškoće *

Podskupine:

5.1. laka intelektualna teškoća

5.2. umjerena intelektualna teškoća

5.3. teža intelektualna teškoća zbog koje treba

5.4. teška intelektualna teškoća zbog koje treba

Novi pogled u procesu dijagnostike

***DSM-V - intelektualna onesposobljenost** – važnost adaptivnog funkcioniranja važnija od intelektualnih sposobnosti

Autizam - trijada teškoća

Kako djeca s teškoćama vide svijet oko sebe

- Perepcija
- Pažnja
- Pamćenje
- Intelektualne sposobnosti

EMPATIJA

Želje vs. potrebe

- želje su legitimne i imaju ih svi ljudi
- Potrebe: fiziološke, materijalne, psihološke (preživljavanje) - univerzalne
- Psihološke potrebe (Ryan i Deci, 2000):
 - I. Potreba za povezanošću
 - II. Potreba za kompetentnošću
 - III. Potreba za autonomijom
- Potrebe moraju biti zadovoljene!

Teškoće u socijalnim interakcijama	Primjer strategija
Nepristojno ponašanje, neprimjereni komentari, prekidanje razgovora ili neprimjeren govor prema nastavnicima i vršnjacima	Kratke socijalne priče o primjrenom govoru koje uključuju točne fraze povećati će socijalno razumijevanje. Također pružiti vizualnu podršku.
Nestrukturirano vrijeme, gužve na hodnicima, (odmor ili užina), dolazak i odlazak iz škole	Omogućiti izbor, dolazak u razred malo prije ili malo kasnije, uputiti učenika na dežurnog nastavnika
Rad sa drugim učenikom ili rad u grupi	Napisati pravila rada u grupi i prije svake aktivnosti proći pravila, najaviti da će biti grupnog rada, povezati ga sa učenikom koji ima više senzibiliteta
Grupne aktivnosti pobjeda i poraz	Pravila, njegova uloga i mogući ishodi aktivnosti moraju biti posebno naglašeni, model pružen od odraslih
Privatni prostor Potreba za većim prostorom za sebe ili nedistanciranost u kontaktu	Dati jasna pravila. Detaljno označiti koji je njegov prostor

Teškoće u komunikaciji	Primjer strategija
Obrada i slijeđenje informacija koje se daju cijelom razredu	Provjera je li učenik razumio zadatka, mali koraci u davanju uputa, pokušati koristiti iste riječi, dopustiti više vremena za obradu informacija i govoriti polaganije, vizualna podrška početka i kraja zadatka
Odgovaranje na pitanja otvorenog tipa	Drugačije strukturirati pitanje
Kako zatražiti pomoć	Kartica za „pomoć“
Literarna interpretacija koja može dovesti do nerazumijevanja i zbunjenosti	Objasniti ironiju, sarkazam, metafore, retorička pitanja, ali oprezno ih koristiti u razgovoru s učenikom s PSA

Teškoće u organizaciji	Primjer strategija
Priprema vlastitog pribora za nastavu	Popis pribora za svaki sat, korištenje dva pribora, knjige za svaki sat odvojene u posebne vrećice,
Pisanje i razmišljanje o sadržaju	Uloga pomagača koji može zapisivati
Teškoće u motoričkom planiranju (tjelesni)	Prilagodba zahtjeva

Teškoće u obradi senzornih informacija	Primjer strategija
Teškoće pri prijelazu iz učionica, pogotovo kada se stvori gužva	Najaviti prijelaz i uputiti učenika na asistenta
Odlazak iz učionice bez dopuštenja (zbog buke, nerazumijevanja zadatka, straha od neuspjeha)	Kartica za oznakom za „odmor“ i dati jasna pravila kada se ona koristi
Čekanje u redu za užinu ili prije početka nastave	Najaviti čekanje, osigurati isto mjesto za čekanje
Teškoće pri odlasku u učionicu za kemiju ili tehnički	Zbog mirisa, zvukova i sl.

Ispadi bijesa i druga nepoželjna ponašanja

- **Opterećuju** roditelje i učitelje ali istovremeno su **djetetu učinkovita** u dostizanju ciljeva (do kojih ne zna doći na drugi socijalno prihvatljiv način)
- Pri umanjivanju ili eliminiranju NP:
- 1. nepoželjna ponašanja imaju svoje **uzroke**.
- 2. nepoželjna ponašanja umanjuju se ako dijete naučimo nekim **novim** ponašanjima koje će zamijeniti nepoželjno ponašanje
- 3. dijete (kao i svaka druga osoba) ima potrebu da reagira

Postavljamo pitanja

- Što kod djeteta dovodi do ispada bijesa?
- Koja su obilježja situacija u kojima se to najčešće događaju?
- Kako djetetu važne osobe reagiraju na ispad?

U poučavanju djece važno je znati!!!

- Sva djeca su prvo djeca!!!
- Sva djeca za zdrav rast i razvoj trebaju našu punu **posvećenost** i **prihvaćenost**.
- Neki vjeruju da je najbolji način pripreme za školu pružiti djetetu rano priliku da uči ono što ga čeka u školi.
- Ipak! – aktivno istraživanje i igra su najbolja priprema djeteta za školu
- **Školskom uspjehu** pridonosi zdrav djetetov emocionalni i socijalni razvoj, zdravlje i stavovi o učenju – *djeca s teškoćama u riziku*

”Supermoć” u nastavi vjeronauka - duhovnost

Otpornost se razumije kao kapacitet dinamičnog sustava da se odupre ili oporavi od značajnih izazova koji prijete njegovoj stabilnosti, održivosti ili razvoju (Masten, 2011).

Na razvoj otpornosti obitelji utječu obiteljski resursi (npr. zdravlje, obrazovanje, prihodi i dr.) i obiteljski procesi (npr. odnosi unutar obitelji) (Walsh, 2003)

Tri različita područja (Walsh, 2003):

- 1) obiteljski sustav vjerovanja,
- 2) obiteljska organizacija
- 3) obiteljska komunikacija pri rješavanju problema.

Zaštitini čimbenici: obiteljski sustav vjerovanja

Davanje smisla krizama i poteškoćama

- otpornost utemeljena na odnosima
- normalizacija i kontekstualizacija nevolja
- osjećaj koherentnosti: poimanje krize kao smislenog, rješivog izazova
- traženje uzroka i objašnjenja

Pozitivan stav

nada, optimizam, povjerenje

- hrabrost, usmjerenost na snage i potencijale
- aktivno pristupanje izazovima i ustrajnost (stav „Ja to mogu“)
- savladavanje onog što je moguće i prihvaćanje onog što se ne može promijeniti

Transcedencija i duhovnost

više vrijednosti i ciljevi

- duhovnost: vjera, podrška zajednice, rituali
- nadahnuće: vizija novih mogućnosti, kreativno izražavanje, socijalna aktivnost
- preobrazba (promjena): učenje, promjena i rast iz nevolje

Za kraj..

” “Velečasni, budite ljubazni – čini se da ova djevojčica razumije, lijepo Vas molim dajte joj Svetu Pričest.”

Rekao je: “Majko, kako? Mora se nekako pripremiti.”

Ali ona to nije bila sposobna, nije znala govoriti, nije mogla.

I onda sam rekla: “Velečasni, dat ću joj jedan ispit.”

Uzela sam komad kruha i uzela sam hostiju, običnu hostiju, uzela sam Križ i stavila ih pred dijete. I pitala sam – dajući znak djetetu – i djevojčica stavi prst na kruh i stavi taj prst u svoja usta. A onda stavi svoj prst na hostiju i stavi taj prst na Križ.

Svećenik reče: “Ona razumije” i pričesti je.

Vidite li kako je golema Božja čežnja da dođe k nama. ”

Izvadak iz knjige "Majka Tereza- gdje je ljubav ondje je i Bog"